

**Acollida i inclusió de les persones immigrants**

Codi: 101671

Crèdits: 6

| Titulació               | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------------|-------|------|----------|
| 2500260 Educació Social | OT    | 3    | 2        |
| 2500260 Educació Social | OT    | 4    | 0        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Jordi Pàmies Rovira

Correu electrònic: Jordi.Pamies@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent**

Miquel Àngel Essomba Gelabert

**Prerequisits**

L'assignatura "Acollida i inclusió de les persones immigrades" forma part de la menció "Educació d'adults". Es recomana als/les estudiants haver realitzat Alfabetització funcional i aprenentatge de segones llengües.

**Objectius**

L'assignatura contribueix a comprendre la complexitat dels processos migratoris i la seva gestió identificant algunes de les problemàtiques més rellevants en l'acollida i la inclusió de persones immigrades en les societats multiculturals.

Alguns dels objectius que destacaríem són:

Comprendre les causes i dinàmiques dels processos migratoris

Entendre els factors que incideixen en el desenvolupament del processos d'acollida i inclusió de les persones immigrades.

Conèixer el marc normatiu i les seves implicacions per a l'educació.

Entendre el valor i el significat de les polítiques culturals i els models de gestió de la diversitat cultural en els processos d'inclusió de la població immigrada

Conèixer programes i projectes interculturals en educació social en l'àmbit de l'educació formal e informal

**Competències**

**Educació Social**

- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Aplicar les competències socioemocionals necessàries per gestionar les relacions humanes.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.

- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Participar en els debats teòrics que afecten la professió i que afecten els diferents àmbits d'actuació.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

## Resultats d'aprenentatge

1. Acceptar, entendre i mostrar sensibilitat amb la població en dificultat social.
2. Adquirir valors i actituds de respecte cap als diversos mitjans socials i culturals que són propis de les nostres societats contemporànies.
3. Analitzar els aspectes deontològics de l'educació social en el treball amb persones en risc d'exclusió.
4. Aplicar estratègies de mediació senzilles que permetin incrementar l'autonomia i la qualitat de la convivència dels grups multiculturals.
5. Avaluar de manera crítica els propis prejudicis i estereotips personals que impedeixen una mirada intercultural de la realitat social.
6. Clarificar els dilemes i debats ètics que planteja el treball amb població immigrada en una situació de desigualtat social com l'actual.
7. Comprendre i respectar la diversitat com a factor d'enriquiment educatiu.
8. Comprendre les característiques i condicionaments que conformen les propostes educatives en contextos de diversitat.
9. Comprendre les diferents fases del procés migratori per identificar les diferents necessitats socioemocionals derivades de l'esmentat procés per a cada fase.
10. Conèixer els principals plans i programes de l'admissió educativa per a la inclusió social i educativa de la població immigrada.
11. Conèixer i utilitzar les principals fonts de generació de coneixement científic sobre la exclusió social a Catalunya i Espanya.
12. Conèixer la rica i àmplia diversitat de situacions de les dones immigrades al país.
13. Conèixer les estructures de participació ciutadana existents a Catalunya en l'actualitat.
14. Desenvolupar un anàlisi crític de la diversitat cultural que impliqui l'assumpció d'una concepció dinàmica de la cultura, de la identitat i de la diversitat en si mateixa.
15. Dissenyar i executar accions educatives de prevenció d'actituds i actuacions de discriminació.
16. Distingir entre un model intercultural i un model multicultural de gestió de la diversitat cultural en l'espai social.
17. Identificar i valorar la multiplicitat de referents històrics, socials, polítics i legals propis de l'educació inclusiva.
18. Reconèixer la naturalesa assimiladora, segregadora, integradora o inclusiva de les propostes d'acció socioeducativa dirigides a treballar amb població immigrada.
19. Reconèixer les persones estrangeres o pertanyents a grups minoritzats (p.e. gitanos) com a ciutadans amb plens drets i llibertats en igualtat de condicions que el conjunt de la ciutadania.
20. Respectar i valorar el potencial de totes les persones independentment de les limitacions funcionals que puguin tenir.
21. Saber buscar i interpretar les dades estadístiques relatives a la població estrangera.

## Continguts

1. Els processos d'acollida i inclusió de les persones immigrades
  - 1.1. El procés migratori: significats i condicions per a l'acollida i inclusió
  - 1.2. Les migracions: dinàmiques familiars i comunitàries.
  - 1.3. Les migracions: perspectiva de gènere i intergeneracional

- 1.4. Les imatges de la immigració en la societat d'acollida
2. Les migracions actuals a Catalunya en el context mundial.
  - 2.1. Les migracions actuals: característiques i dimensions
  - 2.2. Les característiques sociodemogràfiques de les migracions actuals a Catalunya
  - 2.3. Context d'origen, migració i assentament dels principals grups migrants a Catalunya
3. Marc normatiu d'extranjeria e implicacions per a l'acollida. Dimensió europea, espanyola i catalana
  - 3.1. Polítiques d'immigració i integració: models i tendències
  - 3.2. Les polítiques migratòries a la UE i a Espanya i les implicacions per a l'educació
  - 3.3. El Pacte Nacional per a la Immigració a Catalunya
4. Els models de gestió de la diversitat
  - 4.1. Polítiques culturals i gestió de la diversitat en educació
  - 4.2. El model de gestió de la diversitat cultural a Catalunya
  - 4.3. La gestió de la diversitat cultural a l'àmbit local
  - 4.4. Programes i projectes interculturals en l'àmbit escolar i no escolar.

## Metodologia

Les activitats formatives dirigides (presencials en gran grup) es desenvoluparan a partir de:

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.
- Debats sobre temes rellevants prèvia lectura d'articles i informes i textos de referència.
- Treball amb els estudiants a partir de lectures i altres activitats preestablertes

## Activitats formatives

| Títol                                     | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                   |       |      |                          |
| Presencial en gran grup                   | 45    | 1,8  | 19, 20, 21               |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                |       |      |                          |
| Treball grupal                            | 30    | 1,2  | 6, 19, 21                |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                   |       |      |                          |
| Treball individual, articles i activitats | 75    | 3    | 3, 6, 19, 20, 21         |

## Avaluació

La nota final serà el promig ponderat de les tres activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 5 a cadascuna d'aquestes activitats.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

La prova escrita es farà el 14 de gener. La recuperació serà el dia 28 de gener. L'exposició de treballs grupals serà el dia 21 de gener.

El retorn dels treballs d'avaluació es farà com a màxim 15 dies hàbils després de la data de lliurament i/o realització

El plagi es considera una infracció important, si es detecta un plagi en un treball aquest quedarà suspès. Per a una definició de plagi podeu consultar: [http://wuster.uab.es/web\\_argumenta\\_obert/unit\\_20/sot\\_2\\_01.html](http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html)

## Activitats d'avaluació

| Títol              | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                                  |
|--------------------|-----|-------|------|---------------------------------------------------------------------------|
| Prova escrita      | 40% | 0     | 0    | 3, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21                          |
| Treball grupal     | 40% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 |
| Treball individual | 20% | 0     | 0    | 5, 8, 9, 14, 21                                                           |

## Bibliografia

Abarca Junco, P (2007), *Inmigración y extranjería. Régimen jurídico básico*, Madrid, Colex

Ainscow, M. (2005) Developing inclusive education systems: What are the levers for change?, en *Journal of Educational Change*, vol. 6. 109-124

Alegre, M.A; Benito, R; González, S (2006). *Immigrants als instituts: l'acollida vista pels seus protagonistes*. Barcelona: Editorial Mediterrània - Fundació Jaume Bofill, Col·lecció Polítiques, 55

Biles, J; Michalowski, I; Winnemore ((2007) Políticas y modelos de acogida. Una mirada trasatlántica. Canadá y Alemania, Francis y los Países Bajos. Documentos CIDOB ediciones, núm 12.

Blrsl, U; Solé, C (eds.) (2004): *Migración e interculturalidad en Gran Bretaña, España y Alemania*, Barcelona: Ed. Anthropos

Brind, T., Harper, C., Moore, K. (2008) *Education for Migrant, Minority and Marginalised Children in Europe*, a report commissioned by the Open Society Institute's Education Support Programme [en línia: [http://www.soros.org/initiatives/esp/articles\\_publications/publications/children\\_20080131/review\\_20080131.pdf](http://www.soros.org/initiatives/esp/articles_publications/publications/children_20080131/review_20080131.pdf)]

Cabré, A; Domingo, A (2007) Demografia i immigració, 1991-2005 a *Anuari*, Barcelona: BBVA, Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, pp. 103-126.

Cachón, L (2008), Integración, conflictos e inmigración en Europa: nuevos desafíos desde la ciudadanía. Una introducción, a Lorenzo Cachón (dir.), *Conflictos e inmigración: experiencias en Europa*. Madrid: Ayuntamiento de Madrid- Observatorio de Seguridad, pp. 7-30.

Carbonell, J.; Tort, A. (2008), L'educació catalana a la premsa. Barcelona: Fundació Bofill. Col. Informes Breus, núm. 13. [en línia: <http://www.fbofill.cat/index.php?codmenu=11&publicacio=479&submenu=false&colleccio=12012007040643>]

Carrasco, S.; Pàmies, J., Ponferrada, M. (2011) Fronteras visibles y barreras ocultas: la experiencia escolar del alumnado marroquí en Cataluña y mexicano en California, en *Revista Migraciones*, 29, pp 31-60

Castles, S (2004) Globalización e inmigración a Aubarell, G. y Zapata, R. (eds.) *Inmigración y procesos de cambio. Europa y el Mediterráneo en el contexto global*, Barcelona: Icaria, Antrazyt, IEMed, pp. 33-56.

CIDE (2005). *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia. Subdirección General de Información y Publicaciones

Cucalón, P; del Olmo, M (2010) Redefiniendo trayectorias escolares. *Revista de la Asociación de Sociología de la Educación*. vol. 3, núm. 2: 224-233

Essomba M. A. (2012) Aprender sobre inmigración en tiempos de incertidumbre. Cuadernos de pedagogía, Nº 420, págs. 72-75

Essomba M. A. (2012) Inmigración, sociedad y educación en la UE. Hacia una política educativa de plena inclusión. *Cultura y Educación: Revista de teoría, investigación y práctica*, Vol. 24, Nº 2, págs. 137-148

Gitlin, A., Buendía, E., Crosland, K., & Doumbia, F. (2003). The Production of Margin and Center: Welcoming-Unwelcoming of Immigrant Students. *American Educational Research Journal*, 40(1), 91-122.

Moreras, J (2006) Migraciones y pluralismo religioso. Elementos para el debate. Documentos CIDOB ediciones, núm 9

Nusche, D. (2009) *What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options*, OECD Education Working Papers, 22 [en línea:  
<http://www.oilis.oecd.org/oilis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp%282009%291>]

OCDE (2017) Helping immigrant students to succeed at school and beyond. OCDE Publishing  
<https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>

OECD (2015), Immigrant Students at School: Easing the Journey towards Integration, OECD Publishing.  
<http://dx.doi.org/10.1787/9789264249509-en>

*Pacte Nacional per a la Immigració. Un pacte per a viure junts i juntes*. General de Catalunya. Departament d'Acció Social i ciutadania. Secretaria per a la Immigració. Desembre 2008.

Pàmies, J. (2008) *Identitat, integració i escola Joves d'origen marroquí a la perifèria de Barcelona*, Col·lecció Aportacions núm.32. Observatori Català de la Joventut. Generalitat de Catalunya

Pàmies, J., Bertran, M., Ponferrada, M., Narciso, L., Aoulad, M., Casalta, V. (2013). Trajectòries d'èxit i continuïtat acadèmica entre joves marroquins a Catalunya. *Temps d'educació*, 44. 191-207.

Pàmies, J., Carrasco i Narciso, L. (2012). A propósito de la acogida de alumnado extranjero. Paradojas de la educación inclusiva en Cataluña (España). *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*, vol. 6 (1), marzo-agosto 2012, 105-122.

Parlamento Europeo (2009) *Resolución del 2 de abril del Parlamento Europeo sobre la educación de los hijos de los migrantes* (2008/2328(INI)). Bruselas: Comité de Cultura y Educación [en línia:  
[www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do)]

Pero D. (2007) *Inclusionary rhetoric, exclusionary practices: left-wing politics and migrants in Italy*. Oxford: Berghahn Books.

Santamaria, E (2002): *La incògnita del extraño. Una aproximación a la significación sociológica de la 'inmigración no comunitaria'*, Anthropos, Barcelona.

Simó, N. (coord.) (2010) *Els espais de Benvinguda Educativa de Vic i Reus. Informe d'avaluació*. GREUV-Universitat de Vic i EMIGRA-Universitat Autònoma de Barcelona. [en línea:  
[http://radio.el9fm.cat/complements/16090\\_4719.pdf](http://radio.el9fm.cat/complements/16090_4719.pdf)]

Síndic de Greuges (2008) *La segregació escolar a Catalunya. Informe extraordinari* [En línia:  
[http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2266/segregacio\\_escolar\\_web.pdf](http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2266/segregacio_escolar_web.pdf)]

Solé, C (2004) Immigration policies In Southern Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 30:6, 1209 - 1221

SOS Racisme. *L'estat del racisme a Catalunya*. Informe 2010

Vila, I. (2006[2004]) Lengua, escuela e inmigración. *Cultura y educación*, Vol. 18 (2), 127-142

Zapata, R (2000) Política de inmigración y Unión Europea. *Claves de Razón Práctica*, 104: 26 - 32